gemeente **Roermond**

VOORSTEL AAN DE RAAD VAN DE GEMEENTE ROERMOND

Onderwerp: **Jaarrekening 2020 en begroting 2022 BsGW**
Zaaknummer: **24934-2021**
Datum: **4 mei 2021**

Inleiding
De raden van de deelnemende gemeenten en het algemeen bestuur van het deelnemende waterschap ontvangen de ontwerpbegroting 2022 en de ontwerp meerjarenraming 2022–2026 samen met de vastgestelde kadernota begroting 2022 om daarop hun eventuele zienswijze naar voren te brengen. Eveneens ontving de gemeente Roermond op 14 april 2021 het (voorlopig) Bestuursverslag 2020 van de gemeenschappelijke regeling (GR) Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW) dat aan de gemeenteraad ter kennisneming wordt aangeboden.

Ad 1 – (Voorlopige) Jaarrekening BsGW 2020
Overeenkomstig artikel 67a van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen ontvangen de raden van de deelnemende gemeenten en de algemene besturen van het deelnemende waterschap de voorlopige jaarrekening.

Het valt op dat COVID-19 een behoorlijk effect heeft op het resultaat 2020. Over geheel 2020 is een negatief resultaat behaald van € 2.092.000: de negatieve effecten als gevolg van de corona-crisis bedragen € 1.779.000 en de reguliere exploitatie is overschreden met € 313.000.

Het aandeel van de gemeente Roermond in het negatieve resultaat van BsGW is berekend op € 101.566. Het negatieve resultaat voor COVID-19 is beraamd op € 70.286 en voor de reguliere bedrijfsvoering op € 31.279

Argumenten
In de (voorlopige) jaarrekening 2020 trekken onderstaande ontwikkelingen de aandacht bij:

1.1 De kostenposten in het kader van de corona-crisis:
- lagere opbrengsten ad € 1.139.000 op de post opbrengst vervolgkosten en een stijging van de overige operationele kosten ad € 35.000. Beiden als gevolg van het niet-actief invorderen door het uitstellen van invorderingsacties, het coulant verlenen van betalingsregelingen en het op verzoek van de deelnemers eenmalig versturen van een kosteloze betalingsherinnering.
- meerkosten voor inhuur externen ad € 515.000 voor de extra werkzaamheden en het leveren van maatwerk door verschuiving werkzaamheden en extra klantcontacten.
- extra kosten ad € 90.000 om thuiswerken te faciliteren.

1.2 De totstandkoming van de reguliere exploitatie overschrijding:

- realisatie van personeelskosten valt € 282.000 lager uit doordat vrijkomende vacatures niet direct of tijdelijk werden ingevuld.
- overschrijding op de post proceskostenvergoeding ad € 700.000 doordat er wederom sprake is van een forse stijging van het aantal ingediende (WOZ-) bezwaren. De dekking wordt voor € 300.000 uit de post onvoorzien gedekt.
- extra inhuur ad € 362.000 door de forse stijging van het aantal ingediende WOZ-bezwaren. In 2020 zijn 50% meer bezwaarschriften WOZ ontvangen ten opzichte van 2019.
- een onderschrijding van € 508.000 op de doorbelasting van de rijksoverheid voor GDI (Grootschalige Digitale Infrastructuur) en o.a. "MijnOverheid" en DigiD.
- overige kostenposten € 41.000.

1.3 De realisatie van de overige programma's:

- In 2020 zijn de voorbereidingen getroffen voor de toetreding van de gemeente Mook & Middelaar. Dit resulteert in een klein schaalvoordeel van € 40.000 voor de zittende deelnemers vanaf 2021.
- In 2020 is het ondernemings- en ontwikkelplan BsGW (nagenoeg) afgerond. De uit dit project voortvloeiende formatiereductie zal eind 2024 voor 100% geeffectueerd zijn. Uiteindelijk resulteert dit in lagere bijdragen voor de deelnemers vanaf 2028.
- Vanaf 1 januari 2022 is er de verplichting om woningen te waarderen op basis van de gebruiksoppervlakte. Op verzoek van de deelnemers heeft BsGW dit project op zich genomen. De kosten worden verrekend met de individuele gemeenten en blijven op basis van de huidige inzichten binnen het totale projectbudget. Dit project is eind 2021 afgerond.
- Naast het project waarderen op gebruikersoppervlakte dienen de gegevens actueel te blijven en is er een werkgroep voor het inrichten van de beheerfase gebruikersoppervlakte gevormd.
- In 2020 is een I-visie geformuleerd. Deze vormt de basis voor de vormgeving van de informatievoorziening naar de toekomst. Dit project en het project beheerfase gebruikers-oppervlakte vragen in 2021 veel aandacht en inzet i.v.m. de implementaties in 2022.
- Eind 2020 is de visie op dienstverlening van BsGW, gericht op belastingplichtigen, gepresenteerd. Deze bevat de kaders voor BsGW om inrichting en invulling te geven aan de wijze waarop ze de klantcontacten inrichten en het realiseren van klanttevredenheid.

Ad 2 - Kadernota Begroting BsGW 2022 en meerjarenraming 2022 – 2026

Op basis van artikel 67a van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen ontvangen de raden van de deelnemende gemeenten en de algemene besturen van het deelnemende waterschap de kadernota 2022.

Ad 3 - Zienswijze ontwerpbegroting 2022 en ontwerp meerjarenbegroting 2022-2026 van BsGW

Overeenkomstig artikel 24 van de Gemeenschappelijke Regeling BsGW ontvangen de raden van de deelnemers de ontwerpbegroting en -meerjarenraming en worden in de gelegenheid gesteld om hun eventuele zienswijze hierover naar voren te brengen.

De komende jaren doen zich een aantal ontwikkelingen voor die van invloed zijn op de bedrijfsvoering van BsGW. Hierin is onderscheid te maken in ontwikkelingen die zeker en/of geformaliseerd zijn en waarvan de financiële consequenties zijn meegenomen in de begroting 2022 en de meerjarenraming 2022-2026. Zekere ontwikkelingen, waarvan de (financiële) effecten nog een mate van onzekerheid hebben, worden eveneens zo veel mogelijk gekwantificeerd. Mogelijke ontwikkelingen worden alleen voor zover dat is in te schatten in de begroting meegenomen.

Aangezien de kadernota 2022 tegelijkertijd met de ontwerpbegroting 2022 en ontwerp meerjarenbegroting 2022-2026 wordt ontvangen, worden de relevante ontwikkelingen bij de behandeling van de begroting benoemd.

Argumenten
In de ontwerpbegroting 2022 en meerjarenbegroting 2022-2026 wordt op onderstaande zekere ontwikkelingen ingegaan:

2.1 Indexering loonontwikkeling en de indexering goederen en diensten

Deze is gebaseerd op de meest actuele, (meerjaren-)gegevens van het Centraal Plan Bureau (CPB), respectievelijk de loonvoet sector overheid en de Consumenten Prijsindex (CPI). BsGW hanteert een index op 2,2 % (loon) en 2,0% (producten en diensten). Voor 2022 betekent dit een wijziging ad € 298.000 en respectievelijk € 130.000.

2.2 Proceskosten

Door ontwikkelingen in de wetgeving betreffende de tegemoetkoming proceskosten is het sinds 2014 rendabel geworden voor zogenaamde WOZ-bureaus om namens burgers bezwaar te maken tegen de WOZ-waarde, waarbij deze bureaus de tegemoetkoming proceskosten vergoed krijgen. Dit heeft landelijk geresulteerd in een forse stijging van de proceskosten. Voorgesteld wordt om de post proceskosten in voorliggende begroting op te hogen met € 960.000 tot een bedrag van € 3 miljoen.

2.3 Waarderen op gebruiksoppervlakte; beheerfase

Na afronding van het transitieproject rondom de waardering van onroerende zaken (van kubieke meters inhoud naar vierkante meters gebruiksoppervlakte) dient de kwaliteit structureel gewaarborgd te worden. De vaste, structurele lasten hiervan, bestaande uit de aanschaf van een regieportaal voor en namens de gehele keten, worden niet separaat afgerekend met de deelnemers maar zijn opgenomen in de begroting 2022 (en verdere jaren). De hieraan verbonden kosten bedragen € 333.000.

2.4 Weerstandsvermogen

Bij de (meerjaren)-begroting 2021-2025 is het weerstandsvermogen berekend op € 1,19 miljoen. Begin 2021 is de risico-analyse opnieuw uitgevoerd, waarbij de nog steeds relevante risico's zijn geactualiseerd en zijn aangepast naar de cijfers van de begroting 2022 en actuele wet- en regelgeving. De benodigde weerstandcapaciteit komt hierbij uit op € 1,33 miljoen, hetgeen een additionele toevoeging ad € 140 duizend betekent.

Naast vorenstaande genoemde ontwikkelingen, waarvan de financiële gevolgen zijn aangegeven, benoemt BsGW een reeks aan actueel lopende zaken, waarvan de verdere concretisering nog niet definitief bekend is. Hierdoor blijft er onzekerheid bestaan ten aanzien van deze ontwikkelingen, die derhalve kort aangestipt worden:

2.5 Visie op dienstverlening

BsGW is voornemens een visie op dienstverlening en een bijbehorend dienstverleningsconcept op te stellen, waarin wordt aangegeven hoe BsGW via verschillende kanalen haar klanten wil bedienen.

2.6 *Informatievoorziening en ICT*

De interne processen en informatievoorziening van BsGW dienen afgestemd te worden op een sterk veranderende omgeving waarin de steeds verdere digitalisering van de informatievoorziening. Hiervoor is een robuuste IT-infrastructuur nodig en is een I-visie ontwikkeld, die de basis vormt voor de vormgeving van de informatievoorziening naar de toekomst.

2.7 *Harmonisatie*

Met name met de aanbesteding van een nieuwe belastingapplicatie in het verschiet is het onderzoeken van mogelijkheden om de diverse verschillende heffingsgrondslagen te harmoniseren van groot belang teneinde workarounds te voorkomen en kosten te beheersen.

2.8 *Fiscale vereenvoudigingswet 2017*

Dit is een rijksregeling waarbij wordt aangesloten op de reguliere rechtsbescherming, wat betekent dat er in eerste instantie bezwaar ingediend kan worden en vervolgens beroep kan worden ingesteld bij de bestuursrechter (bij de rechtbank (in eerste aanleg), het gerechtshof (in hoger beroep) en de Hoge Raad (in cassatie)). Als deze wijzigingen ook voor decentrale overheden worden geformaliseerd, leidt dit tot extra werkzaamheden bij BsGW, aangezien er extra rechtsbeschermingsstappen in de procedure worden ingebouwd: bezwaar, hoger beroep en cassatie. Daarnaast zal dit mogelijk leiden tot een (forse) toename van de (toch al zeer hoge) proceskostenvergoedingen.

2.9 *Wet vereenvoudiging beslagvrije voet en verbreding beslagregister*

Op 1 januari 2021 is de nieuwe Wet vereenvoudiging beslagvrije voet (Wvbvv) in werking getreden. De, deze wet beoogt om mensen met schulden beter te helpen, door te voorkomen dat mensen onder het absolute bestaansminimum belanden, doordat de beslagvrije voet niet wordt gerespecteerd.

2.10 *Herziening beslag- en executierecht*

Op 1 oktober 2020 is deze wet in werking getreden, waarmee beoogd wordt om het bestaansminimum van schuldenaren te beschermen, beslag en executie efficiënter te maken en te voorkomen dat beslag en executie uitsluitend als pressiemiddel worden ingezet. De nieuwe wet betekent dat nogal wat wijzigingen in het invorderingsbeleid en uitvoeringsproces moeten worden doorgevoerd. Daarnaast staat ook de uitbreiding van de toepassing overheidsvordering en de betalingsvordering op het programma.

De verwachting is dat deze ontwikkelingen (financiële) gevolgen hebben voor de begroting 2022 BsGW. Meer inzicht wordt in de loop van 2021 verwacht. Duidelijk is echter wel dat tegemoetkoming aan deze wettelijk eisen investeringen (€ 250.000.) in specifieke software vraagt, naast uitbreiding van capaciteit met minimaal 1 fte.

2.11 Lagere opbrengst vervolgingskosten en invorderingsrente

Als gevolg van COVID-19 zijn in 2020 op verzoek van de deelnemers van BsGW verschillende maatregelen genomen om met name de ondernemers, die zijn getroffen door deze pandemie, te ontzien, zoals een (1) kosteloze betalingsherinnering, (2) coulance met betrekking tot aanvraag betalingsregeling en (3) lage invorderingsrente (0,01% in plaats van 4%).

2.12 Verruiming gemeentelijk belastinggebied

Al in 2018 heeft staatssecretaris van Financiën aangegeven verbeteringen in het belastingstelsel in kaart te brengen. Begin 2020 is het rapport 'Bouwstenen voor een beter belastingstelsel' opgesteld waarin concrete verbeter- en vereenvoudigingsvoorstellen van het stelsel zijn benoemd, waarbij een verschuiving naar een ruimer gemeentelijk belastinggebied tot de mogelijkheden behoort.

2.13 Omgevingswet

Met de Omgevingswet wil de overheid de regels voor ruimtelijke ontwikkeling vereenvoudigen en samenvoegen, waardoor o.a. meer vergunningsvrij gebouwd of verbouwd kan worden, waardoor BsGW minder informatie over wijzigingen in de leefomgeving kan halen uit vergunningen en Meldingen.

2.14 Uniforme samenhangende objectenregistratie (SOR)

Een samenhangende objectenregistratie is een uniforme registratie met daarin basisgegevens over objecten in de fysieke werkelijkheid die zich voor gebruikers als één registratie gedraagt. Daaronder worden verstaan objecten die in het terrein zichtbaar zijn, zoals gebouwen, wegen, water, spoorlijnen en bomen, terreindelen, aangevuld met enkele (administratieve) objecten als woonplaatsen, gemeentegrenzen en openbare ruimten; hierbij worden in ieder geval de objecten van de BAG en de BGT worden opgenomen en ook is het de bedoeling dat ook de betreffende onderdelen van de WOZ worden opgenomen.

2.15 Waardering zonnepanelen voor de WOZ

De vraag is welke invloed duurzaamheidsmaatregelen (waaronder zonnepanelen) hebben op de WOZ-waarde; Volgens de Waarderingskamer is het niet mogelijk deze buiten de WOZ-waarde te laten, reden voor VNG om te adviseren om niet op korte termijn tot een vrijstelling over te gaan.

2.16 Vergroening belastingen

Er is momenteel veel aandacht voor het vergroenen van belastingen: een begunstigend beleid voor het vaststellen van belastingtarieven indien belanghebbenden maatregelen treffen om bij te dragen aan een beter milieu, zoals een lagere rioolheffing indien tuinen worden vergroend door bestrating achterwege te laten en het afkoppelen van regenwater-afvoer op het riool. Omdat er nog te veel onduidelijkheid op dit gebied speelt, adviseert BsGW om burgers en bedrijven op een andere manier tegemoet te komen voor het nemen van dergelijke energiebesparende maatregelen (zoals subsidies).

2.17 Amendement Omtzigt (verruimde tariefdifferentiatie OZB)

Het amendement van Omtzigt op het Belastingplan 2019 regelt dat voor sportaccommodaties, dorpshuizen en andere 'instellingen van sociaal belang' het woningtarief voor de OZB te rekenen in plaats van het vaak hogere tarief voor niet-woningen toegepast mag worden.

Aangezien deze voorgestelde wetswijzing veel vragen oproept, adviseert VNG ook hiervan niet tot invoering over te gaan alvorens er meer duidelijkheid is.

2.18 Archiefwet

In 2020 heeft provincie Limburg vanuit haar rol als toezichthouder een onafhankelijke archiefinspectie uitgevoerd. In het advies van het provinciaal toezicht zijn vijf verbeterpunten benoemd, waaraan BsGW momenteel invulling geeft.

Kanttekeningen en risico's

Per saldo stijgen de netto-kosten 2022, en daarmee ook de bijdragen van de deelnemers, met minimaal € 1,721 miljoen ten opzichte van de begroting 2021.

Eén van de doelstellingen, die voortvloeien uit de missie van BsGW, is kostenreductie. Dit bij minimaal gelijkblijvend kwaliteit van de dienstverlening en het vergroten van de digitale dienstverlening. BsGW zit echter nog tot en met 2029 midden in het uitvoeringstraject van kostenbesparingen.

Het ondernemings- en ontwikkelingsplan (OOP) 2018-2020 is inmiddels volgens planning afgerond. Na een fase van groei, vraagt de consolidatie om meer herijking van de organisatie. Deze herijking zal fundamenteel ingrijpen in de huidige structuur en werkwijze, tegelijkertijd is actie vereist om de verbetering en continuïteit van de werkprocessen te borgen. Voor dit ontwikkeltraject is een investerings- en ontwikkelbudget benodigd van € 4 miljoen. De dekking van de investering van € 4 miljoen, dient te worden gevonden in de nog te realiseren structurele reductie van de netto-kosten van € 1,3 miljoen. Dit als gevolg van een taakstellende formatiereductie van 20 fte die eind 2024 is geëffectueerd. In de jaren 2025-2027 wordt deze formatiereductie ingezet voor de dekking van de projectkosten OOP. Als de structurele reductie volgens plan wordt gerealiseerd, dan kunnen de bijdragen van de deelnemers vanaf 2028 dalen.

De laatste jaren heeft BsGW op verzoek van het AB een aantal zaken binnen haar eigen begroting moeten opvangen. BsGW is de laatste jaren tegen wat zaken aangelopen, waardoor zij haar grenzen van bezuinigen heeft bereikt. Naast de kostenontwikkelingen die BsGW in haar eigen begroting opvangt, ziet BsGW zich de afgelopen jaren ook geconfronteerd met (nieuwe) kostenontwikkelingen, die zij niet (volledig) kan beheersen. Verdere bezuinigingen tasten de continuïteit van de bedrijfsvoering aan, blokkeren de gewenste kwaliteitsverbetering en dragen bij aan een hoger risicoprofiel (rechtmatigheid, foutenmarge, fraudegevoeligheid ect.) en zijn dan ook niet verantwoord.

De haalbaarheid en ontwikkeling van bovengenoemde punten heeft invloed op realiseren van de doelstelling kostenreductie. Mocht dit onverhoopt niet haalbaar blijken dan zullen ook de bijdragen van de deelnemers op termijn niet c.q. minder dalen.

Financiële gevolgen

Bovenstaande ontwikkelingen bij BsGW leiden op basis van ons gemeentelijk aandeel in BsGW tot een bijdrage van € 893.000 (incl. aanvulling weerstandsvermogen) voor 2022.

De lasten aan de zijde van BsGW wijzigen (lees: stijgen) meerjarig met circa € 117.000 structureel. Dit betreft een aanzienlijk hogere stijging dan voorzien.

Oorzaken van de stijging liggen in indexatie lonen, goederen en diensten, toename proceskosten en een toevoeging van kosten van een regieportaal. Er is circa € 17.000 (2,2%) via de reguliere indexatie voorzien en voor het overige (circa € 100.000) is momenteel nog niet in dekking voorzien. Gezien de financiële situatie waarin de gemeente Roermond zich momenteel bevindt, zal bij deze aanvullende stijging een negatief advies afgegeven worden i.v.m. het ontbreken van dekking.

Communicatie en participatie
Gezien de deadline van 31 mei, is een tijdige behandeling en het geven van een zienswijze door de gemeenteraad niet haalbaar. Wij stellen voor de concept zienswijze aan BsGW aan te bieden, zodra de commissie BM op 17 mei 2021 hiervoor toestemming heeft gegeven, waarbij wij aan BsGW aangeven, dat de betreffende zienswijze wordt gegeven onder voorbehoud van instemming van de gemeenteraad tijdens haar vergadering van 3 juni 2021. De definitieve zienswijze na vaststelling van het raadsbesluit in de vergadering van 3 juni 2021 aan het dagelijks bestuur van BsGW te zenden.

Onze insteek bij de zienswijze is dat deze positief is waarbij voor enkele concrete ontwikkelingen aandacht wordt gevraagd, zoals:

- De deelnemers te betrekken bij de door BsGW gewenste harmonisatie.
- De bewaking van een voortdurende doorontwikkeling van haar kwaliteitsniveau, als voortvloeisel het, zo goed als afgeronde en kostbare, Ondernemings- en Ontwikkel Plan.
- Proactief te blijven zoeken naar mogelijkheden om de proceskosten terug te dringen.
- Erop aan te dringen dat financiële tegenvallers en autonome ontwikkelingen in de exploitatie van BsGW opgevangen worden.

Op 4 juli 2019 heeft de raad van de gemeente Roermond in reactie op hogere kosten bij verbonden partijen een motie (motie 19M20, "motie begrotingsdiscipline verbonden partijen") aangenomen waarin men uitspreekt dat tekorten bij verbonden partijen binnen de begroting dienen te worden opgelost en niet tot aanpassingen bij de (meerjaren) begroting van deelnemende gemeenten kunnen leiden. Een afschrift van deze motie is aan BsGW, als verbonden partij verstrekt.

Aangezien financiële tegenvallers en autonome ontwikkelingen van BsGW in de exploitatie van BsGW opgevangen dienen te worden, er een aangenomen motie "begrotingsdiscipline verbonden partijen" ligt en de financiële positie van de gemeente Roermond geen ruimte biedt voor nieuw beleid, adviseren wij negatief op de ontwerpbegroting 2022 en de ontwerp-meerjarenbegroting 2022-2026.

Uitvoering: Zienswijze
Aan uw gemeenteraad wordt voorgesteld om:
De zienswijze ten aanzien van de ontwerpbegroting 2020 en de ontwerp meerjarenbegroting 2022 – 2026 van BsGW met bijgaande brief aan het Dagelijks Bestuur van BsGW kenbaar te maken.

Burgemeester en wethouders van Roermond,

De secretaris, De burgemeester,

ir. J.A.G.M. van Aaken M.J.D. Donders – de Leest

Ter inzage:

Bijlage(n):
1 - Raadsbesluit zienswijze Begroting BsGW 2022 en MJB 2022-2026
2 - Zienswijze Begroting BsGW en MJB 2022-2026

Ter inzage:
Ad 1 - (Voorlopige) Jaarrekening 2020
Ad 2 - Kadernota begroting BsGW 2022 en Meerjarenraming 2022-2026
Ad 3 - Ontwerpbegroting BsGW 2022 en Meerjarenbegroting 2022-2026